לך־לך תשפ״ד

אשי ישראל

השיעור השבועי מפי מורינו
הרה״צ רבי יצחק לעזער שליט״א
בעל מחבר - תוך הנחל ושיחות מוהרא״ש

גיליון שפ״ז

ניתן להאזין לשיעור בכל יום רביעי בשעה 22:10 בטלפון:077-2612984 שלוחה 9

חסדי ה׳ יתברך, אנחנו אוחזים בפרשת **לך לך**, והיום בלילה זה **י״א מרחשון**, ההילולא רבא של רחל אמנו ע״ה, וכן ההילולא קדישא של הרה״ק **ר׳ מנחם נחום מטשערנאביל** זי״ע, שהיה צדיק גדול מאד, וידוע שהוא ראה את רבינו ז״ל בילדותו [הוא היה הרבה יותר מבוגר מרבינו ז״ל], והוא מאד התפעל מרבינו, ואמר עליו דברים נפלאים.

עלינו להבין איזה קשר ישנו בין אלו הדברים, ואיזה לימוד והתעוררות נוכל להוציא מזה לעובדא ולמעשה.

פרשת **לך לך** זו פרשה שבאה לגלות לאדם את הכוחות שלו; כל יהודי שנולד לזה העולם - הוא הגיע על תכלית מסוימת, יש לו יעד ותפקיד בזה העולם, לכל אחד ואחד, הן גברים והן נשים, לכל אחד יש תפקיד בזה העולם, ואשרי האדם שמכיר ויודע את זה, והוא עושה את הכל בתפילתו ותחינתו: **״רבש״ע, תזכה אותי למלאות את התפקיד שלי!״.**

אדם לא צריך לחפש לחקות אנשים אחרים, או לקנאות באחרים, כי ׳יש לך את התפקיד שלך׳! ישנה הנקודה השייכת רק לך בלבד! זה שלך לבד ״וְאֵין לְזָרִים אִתָּךְ״... (משלי ה, יז), **ומה שאתה יכול לפעול בעולם - אף בריה בעולם לא יכולה לפעול, ולא היתה יכולה לפעול מעת בריאת העולם!**

אדם שומע את המשפט החזק הזה ותמה בליבו: ״וכי אני כזה מיוחס שאני יכול לפעול בזה העולם משהו שעדיין לא היה?״... **כן! כך היא המציאות!**

רביז״ל אומר, שהקב״ה לא עושה פעמיים את אותו הדבר, לא נכון לומר ״היו אנשים כמוני; יש אנשים שהם כמוני; יהיו עוד אחרים כמוני״ וכו׳, **אין דבר כזה! אתה כאן בזה**

העולם בשליחות מיוחדת ובמילוי תפקידך, וזה שייך אך ורק אליך!

כשאדם יודע את זה, עליו לשים את כל מגמתו אל הנקודה הזאת - "אני באמת יכול לפעול משהו בזה העולם שעדיין לא היה קיים?"... **כן!**

ובזה ישנה תהיית רבים: "הלא היו את האבות הקדושים והאימהות הקדושות, והם פעלו בעולם מה שפעלו, ואנו חיים עד היום הזה בזכותם ובכוחם, א"כ מה שייך לומר שכל אחד ואחד יכול לחדש משהו בעולם?"... **אעפ"כ כן הוא ממש!** אלו דברים הנעלמים מעיני כל חי, אבל כך הוא, שיש לאדם כוחות נפלאים בנשמה שלו, והוא איננו אותה נשמה של הדורות הקודמים - עד לאדם הראשון... **כל אחד הוא אדם אחר לגמרי!**

ואדם צריך לדעת את זה, ולהאמין בזה; רבינו אומר (ליקו"מ ח"א סי' סב) שאצל המאמין, הדבר גלוי כאילו הוא רואה את זה בעיניו ממש; טכן הוא לענייניו, אדם צריך להשליך את השכל שלו ולסמוך על אמונה - **"ככה הצדיקים אמרו, ואני מקבל!"...** וזאת צריך להיות לאדם אמונה שלימה, שהוא בא לזה העולם בשביל תכלית!

ידוע בהיסטוריה - בוודאי אצל אבות העולם, ואצל כל הצדיקים הקדושים, אבל להבדיל אלף אלפי הבדלות, גם אצל הגויים - שהיו כאלו שחידשו כל מיני דברים חדשים, כגון חשמל וכדו' [או הגוי שגילה את אמריקה...], ונשאר מזה רשימה לדורות, שאותו האדם פעל משהו בעולם שעדיין לא היה כלל... **אותו דבר לכל אחד ואחד: "גם אתה יכול! יש לך ג"כ הזדמנות וכוחות לפעול משהו בעולם!"...**

למעלה בשמים ישנו ספר שבו נכתבים כל מעשי בני האדם, ואם אדם זוכה ומפחש ברצינות **"רבש"ע, אני רוצה להגיע לעניין שלי!"** נכתב מזה ספר למעלה, שזהו סוד (מלאכי ג, טז) **"אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ"** - היינו כשאדם עושה איזה דבר בעבודת ה', **"וַיַּקְשֵׁב ה' וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי ה' וּלְחֹשְׁבֵי שְׁמוֹ"**.

פעם היה איזה רב גדול וצדיק, שהוא היה מגיע לרבינו ז"ל והיה רגיל לספר לרבינו כל מיני דברים נפלאים שהוא ראה בספרים; הנה בזמנינו, כשהכל מודפס, ויש תוכנת "אוצר החכמה" שאדם יכול להגיע לכל אלפי הספרים שישנם, זה לא כ"כ חידוש, אבל פעם

אמנם התחילו את ענין הדפוס, אבל לא היו כ"כ הרבה ספרים מצויים, מחמת שהיה זה בקושי רב, אבל מחמת שהוא היה רב גדול, היתה לו גישה לכל מיני ספרים עתיקים וכו', ורבינו אהב לדבר אתו, כי הוא היה מספר כל מיני דברים שהוא ראה בספרים הקדושים.

פעם אחת הוא אמר לרבינו גבי מה דאיתא במדרש על ראובן, שכשרצו אחיו להרוג את יוסף הצדיק, אזי כתיב (בראשית לז, כא) **"וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם וַיֹּאמֶר לֹא נַכֶּנּוּ נָפֶשׁ: וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רְאוּבֵן אַל תִּשְׁפְּכוּ דָם הַשְׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה אֲשֶׁר בַּמִּדְבָּר וְיָד אַל תִּשְׁלְחוּ בוֹ"**, ומעידה התורה הקדושה שכל זה הוא **"לְמַעַן הַצִּיל אֹתוֹ מִיָּדָם לַהֲשִׁיבוֹ אֶל אָבִיו"** - כדי שיציל אותו אח"כ ויביאו חזרה אל יעקב אבינו, ועל זה איתא במדרש (ילקוט פר' וישב סוף רמז קמ"א): **"אלו היה יודע ראובן שהקב"ה כותב עליו 'וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיַּצִּלֵהוּ מִיָּדָם', בכתפיו היה טוענו ומוליכו אצל אביו"**; כי אם היה יודע שכך יהיה כתוב בתורה הקדושה לדורות עולם - כך היה עושה.

אמר הרב הזה לרבינו, שהוא ראה כתוב באיזה ספר, שזה סובב והולך על כל אחד ואחד, שאלמלא היה אדם יודע, שכל מה שהוא עושה - מחשבה טובה שיש לו, שיש בזה כוונה טובה - להציל את עצמו, להציל את משפחתו, להציל שאר בני אדם, או שהוא עושה כל מיני דברים שאף-אחד בעולם לא יודע, אלא רק הקב"ה, ש**"הוּא יֹדֵעַ תַּעֲלֻמוֹת לֵב"** (תהלים מד, כב), אם אדם היה יודע שיהיה כזה ספר שבו יהיה כתוב הכל, בבחינת (בראשית ה, א) **"זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֹת אָדָם"**, היינו שיהא כתוב בדיוק מה עשה, ואיך שכל כוונתו היתה לשם שמים, אפילו שמבחוץ אף-אחד לא ידע ולא הכיר מעשיו, אבל כתוב בדיוק את כוונתו וכו', היה עושה את זה בשמחה גדולה ובלי שום בושה וכו'.

רבינו מאד התפעל מזה, ומאד שיבח את זה, והתבטא שזה "רוח הקודש".

וזהו העניין האמור, שכשאדם מכיר ויודע שיש לו תפקיד מיוחד שעליו לעשות, ואף-אחד בעולם לא יכול לעשותו, ועליו לחפש ולבקש ולעשות את הכל כדי להגיע אל זה, האדם הזה הוא הכי מאושר... הוא לא מתבלבל מאף-אחד, הוא לא מקנא באף-אחד, הוא לא מתפעל ממניעות ועיכובים - **"אני יש לי את התפקיד**

שעליי להגיע אליו, ואני מתפלל ומבקש מהקב"ה: רבש"ע, תזכה אותי שאזכה לעשות את מה שיש בכוחי בוודאי לעשותו!"; בן אדם כזה הוא יצליח בכל ענייניו...

וזה הסוד של פרשת השבוע: **"לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ וּמִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ"**; דהנה לכאורה צמד המילים **"לֶךְ לְךָ"** טעון ביאור, מהו "לֶךְ **'לְךָ'**"? משל לדוגמא: אדם היה אצל חברו בביתו, כשייפטר ממנו יאמר לו 'לך לדרכך', ומהי אפוא פשרה של הלשון "לך **'לך'**"?

אבל בזה גנוז כל הסוד האמור (כך מסביר מוהרנ"ת ז"ל, ומוהרא"ש היה תמיד רגיל לחזור על העניין הזה): **יש לך את הנקודה שלך, נקודה המיוחדת רק אליך!** רבינו מדבר מזה הרבה בליקו"מ ח"א סי' ל"ד, שיש לאדם את הנקודה השייכת אליו, ולא שייכת לאף-אחד אחר!

ורבינו נותן דוגמא מהמסופר בגמרא (תענית כא:) על אבא אומנא, שהיה רופא מומחה, ויחד עם זאת היה צדיק ועובד ה', הוא היה עושה את מלאכתו בנאמנות, בתכלית הצניעות, והיה עושה צדקה וחסד, וכגון אחד שלא היה לו לשלם - הוא היה מעלים עין מזה, ולא מחייבו תשלום, שזה נקרא רופא אמיתי - הרוצה לעזור לנשמות ישראל, ובכח וזכות מעשיו הטובים היה שומע **כל יום** בת קול מן השמים [איזו מדרגה גבוהה שאדם שומע קול מהשמים!]: **"שלום עליך, אבא אומנא!"**.

והנה, הדבר הזה התפרסם לרבים, ושמעו זאת אביי ורבא; וכי יש לנו מושג מי הם היו אביי ורבא? איננו יודעים כלל מי הם אביי ורבא... **אלו אמוראים שהיו חתיכה אחת של אלקות!**

בגמ' מוזכרת הלשון **"הוויות דאביי ורבא"**, ובפשטות היינו הלימודים שלהם והמשא ומתן שלהם בתורה [כי הם נחלקו פעמים רבות בכל מיני נושאים בגמ'], אבל מוהרא"ש היה רגיל להזכיר ש**"הוויות דאביי ורבא"** היינו שאביי ורבא זה **'שם הוי"ה'**! אכן מדברים מתנאים ואמוראים, אבל זה **"הוויות"**! כשמזכירים את השם שלהם - זה שם הוי"ה!

אגב, בעניין המחלוקות של אביי ורבא, עליהם נאמר **"אלו ואלו דברי אלקים חיים"**, כי שניהם זה רצון הקב"ה, כל אחד כפי שורש נשמתו; עפ"י רוב פוסקים כמו רבא, שהוא אותיות 'באר', רמז לבאר העליונה וכו', וענין של 'רב' וכו', מלבד

בששה מקומות - וסימנך: יע"ל קג"ם - שבהן הלכה כמו אביי, ומי היה אביי - לא שייך אפילו להתחיל לחשוב במעלת האמורא הקדוש אביי, אבל מובא ש'אביי' ר"ת (הושע יד, ד) "אֲשֶׁר בְּךָ יְרֻחַם יָתוֹם", כי הוא היה יתום, ורבה בר נחמני גידל אותו, ורואים מה זה צדיק שזכה - אף עם היותו יתום - להתחזק בעבודת ה', וזכה להגיע למדרגה של 'אמורא', עד שכל הגמ' מלאה עם **"הוויות דאביי ורבא"** (סוכה כח.), והלכה כדבריו ב'יע"ל קג"ם', שבהם מרומזים עניינים נפלאים [כי כל דבר בתורה יש בו רמזים וסודות, וכן בתורה שבע"פ - כל אות בגמ' אלו סודות נפלאים], ונאמר רמז בעניין יע"ל קג"ם, הרי **קמ"ג** זה אחד מהשמות הקדושים היינו שעבודת הצדיקים היא **"יע"ל - קג"ם"**, היינו **להעלות** את כל הקדושות הללו למעלה!

והנה, הם שמעו מזה שאבא אומנא שומע 'שלום עליך' מן השמים בכל יום, ואמנם גם הם זכו לשמוע בת קול מן השמים, אך לא בכל יום, אביי היה שומע בכל שבוע בערב שבת את הכרוז "שלום עליך אביי", ורבא היה שומע פעם בשנה - בערב יו"כ; וכשהם שמעו שאבא אומנא שומע בכל יום - חלשה דעתם... כי "אמנם הוא אדם כשר וירא שמים, עושה מלאכתו נאמנה, אבל הוא יזכה לכזאת דרגה שאביי ורבא לא זכו אליה?"...

אומרת הגמרא: יצאה בת קול מן השמים: **"לא מצית למעבד כעובדא דאבא אומנא"** - 'אתם לא יכולים לעשות את הדברים שאבא אומנא עושה', זה לא התחום שלכם! הוא נמצא כאן 'בזה העולם' - הוא רופא, עוזר לאנשים, שזה לא קל בכלל, הוא קיבל סייעתא דשמיא ונכנס בזה, הוא קיבל רשות לזה, כי הרי כתיב (שמות כא, יט) **"וְרַפֹּא יְרַפֵּא"**, וחכמינו הקדושים אומרים (ברכות ס.) **"מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות"**; כי אם רואים מן השמים אדם שרוצה לעזור לבני אדם - נותנים לו הרשות לזה, משא"כ אם יש אחד שרוצה רק כסף... שעל זה אומרים חכמינו הקדושים (קידושין פב.): **"טוב שברופאים לגיהנום"**.

מוהרא"ש פעם אמר (מובא ב'שיחות מוהרא"ש', ח"א, ערך 'רופאים') על זה: "**ט'וב ש'ברופאים ל'גהינום**" ר"ת **ט'ש'ל'** (ארנק), כי כוונתו היא רק על הכסף... אכן, יכול להיות שהוא חכם ומקצועי, אבל הוא מוכן לעזור רק

אם תשלם על זה... ועל זה אמרו "טוב שברופאים לגיהנום"; אך יש כאלו רופאים שכל מגמתם היא לעזור לבני אדם, והיו כאלו בכל משך הדורות - הרמב"ם הקדוש היה ידוע לרופא גדול, וכן שאר צדיקים שהיו בקיאים בחכמת הרפואה, הן רפואת הנפש והן רפואת הגוף...

ואבא אומנא היה ג"כ רופא כזה, שהיה עוזר לבני אדם, וגומל חסדים עמם, והיה עושה את הכל בתכלית הצניעות [הוא היה רופא הן לגברים והן לנשים, והיה עושה את הכל בצניעות יתירה], ואם היו כאלה שלא היתה להם יכולת לשלם - לא הסתכל על זה, הוא שם קופה מיוחדת שכל אחד ישים מה שהוא יכול, ותו לא...

יתירה מזו, באותם ימים הרבה רפואות היו עושים ע"י הקזת דם, וידוע שאחר ההקזה האדם נחלש מאד, ואבא אומנא היה מכין בחדר נפרד סעודה שלימה, וכך אדם יכול לחזור לכוחותיו אחר ההקזה שעשה לו אבא אומנא...

ועל כן אמרו מן השמים לאבא אומנא: זה לא התחום שלכם... אתם יושבים בבית המדרש, בונים עולמות ע"י **"הוויות דאביי ורבא"**, אביי שומע בכל ער"ש, רבא שומע בכל עריו"כ, ואבא אומנא זה ענין אחר לגמרי"...

והטעם שאביי ורבא קיבלו ג"כ 'שלום עליכם', כי בזה הראו להם שהם ג"כ פועלים דברים נפלאים, **כי אפילו צדיקים צריכים לפעמים לשמוע איזה עידוד וחיזוק...** אבל אבא אומנא, שהיה לו ניסיון גדול בתור היותו רופא, והוא זכה לעשות את הכל ביראת שמים, אזי הבינו מן השמים שהוא צריך בכל יום לשמוע שלום ממתיבתא דרקיעא.

והנקודה העיקרית שרביז"ל לוקח מזה (בתורה ל"ד הנ"ל) היא האמור: **אסור לאדם לקנאות ולהסתכל ולחקות את השני!** למה? כי אין אחד דומה לחברו, ואתה **"לא מצית למעבד"** כמו העבודה של השני... אתה לא **צריך** לעשות כמוהו, ואתה גם לא **יכול** לעשות כמוהו, וגם ולא **מבקשים** ממך לעשות כמוהו!

ובזה ידועה ההתבטאות של הרבי ר' זושא זי"ע [שהיה ענוותן ושפל וכו', אחיו של הרבי ר' אלימלך זי"ע, שני אחים קדושים!], אחר שמן הסתם היו שואלים אותו על מהותו ומהות אחיו הרבי ר' אלימלך זי"ע: **"כשאני אעלה לשמים ליתן דין וחשבון, לא ישאלו אותי מדוע לא הייתי כמו האח**

שלי הרבי ר' אלימלך, אלא יישאלו אותי 'למה לא היית כמו ר' זושא', מדוע לא זכית להיות כמו שהיית יכול להיות!"... ר' זושא בוודאי זכה להגיע אל עניינו וכו', אך ברוב ענוותנותו אמר ששם ישאלוהו מדוע לא היה כמו **שהוא** היה צריך להיות - ר' זושא...

ובתוך שמו של האדם ג"כ טמונים הכוחות שלו, ועל כן צריכים לדקדק מאד מאד בנתינת שם לתינוק/ת - שיהיה שם קדוש! שיהיה שם עם משמעות! להיזהר שלא לתת שמות של כוכבים, פרחים, עצים ואבנים וכו', אדם לא מבין שבזה הוא מאמלל את התינוק שעכשיו נולד... הרי אין לו תפקיד... כי בתוך השם של האדם ג"כ מוגדרים הכוחות שהוא צריך לפעול בהם בזה העולם, ואפילו שיש שני אנשים עם אותו שם - זה לא משנה... שם קדוש יש לו אלפים ורבבות פירושים שונים, וכל אחד כפי נשמתו - כן עניינו, אבל העיקר שיהיה שם קדוש!

אם אדם קרוי בשמות בדויים - 'אופק' וכדו', הוא מסכן גדול... ואח"כ בהמשך החיים הוא לא מבין למה לא הולך לו שום דבר וכו' וכו', כי פשוט אין לו שם... מוהרא"ש היה מאד מאד חזק בעניין זה, וכותב את זה באלפי מכתבים לאנשים שונים שכתבו את שמותם, ומוהרא"ש השיב להם: "אתה מסכן, אין לך שם"... **ועל כן לפני שנותנים שם צריכים לשאול ולהתייעץ האם זה מתאים!**

אבל מיד כשאדם זוכה שיש לו שם ב"ה, ויש לו תפקיד בזה העולם, הוא צריך להתמקד בתפקידו - הוא רופא? זה העניין שלו... הוא הגיע לעניין שלו!

זהו סוד **"לך 'לך'"** - תמצא את הנקודה **שלך!** הקב"ה אומר לאברהם אבינו: **"לך לך"** - זה הדבר הראשון! אני אגלה לך עכשיו סוד: הנה עכשיו אתה יוצא "מִמּוֹלַדְתְּךָ וּמִבֵּית אָבִיךָ", ואתה הולך "אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ", העיקר תזכור להיות חזק בנקודה זו של **"לך לך"** - אתה הולך **'לעצמך'**! אתה לא מחפש להסתכל על פלוני ואלמוני וכו', אלא אתה מנסה לילך ולהגיע אל הנקודה **"שלך"!**

והנה, היאך ידע אברהם אבינו שהוא הגיע אל המקום הנכון שעליו אמר הקב"ה "אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ"? וכי היה איזה שלט המורה על כך?... אומר הזוהר הקדוש (בראשית עח.): **"תָּקִיל בְּתִקְלָא עַד דְּאִיתְגַּלְיָא לֵיהּ"** - הוא שקל כמו במאזניים בכל מקום

שאליו הגיע; הקב"ה אמר לו להמשיך וללכת, והוא היה תמיד שוקל בדעתו [איזו נשמה קדושה!] "איפה אני נמצא עכשיו? מה אני מרגיש עכשיו?"...

והוא לימוד נפלא לאדם, שיהיה לו תמיד את הרגש הזה, להתבונן ולחשוב **"איפה אני?"...** עד שאברהם אבינו זכה להגיע לארץ ישראל, והוא הרגיש 'אווירא דארץ ישראל'... שעל זה אומרים חכמינו הקדושים (ב"ב קנח.): **"אוירא דארץ ישראל מחכים"** - יש אור החכמה בארץ ישראל, והכוונה היא פשוטו כמשמעו, אדם נמצא בארץ ישראל שבה יש אויר קדוש, זה לא חוץ לארץ! זה ענין אחר לגמרי! אדם שנולד בארץ - קשה לו להבחין בזה... זה פשוט לו... אבל באמת, זהו ענין אחר לגמרי!

פעמים כשמזדמן לאדם שהוא צריך מאיזו סיבה לילך לחו"ל, אזי אז הוא מבין ומרגיש "אני צריך לחזור כמה שיותר מהר... זה לא המקום שלי"... הוא מרגיש שחסר לו! שזה ענין הקדושה שמשרה הקב"ה בארץ ישראל, שבזה מתקיים (תהלים קיא, ו) "כֹּחַ מַעֲשָׂיו הִגִּיד לְעַמּוֹ" (עי' רש"י בראשית א, א).

ופרשה זו היא הפרשה הראשונה של קדושת ארץ ישראל, שזהו **"לֶךְ לְךָ מֵאַרְצְךָ"** - מארם נהרים, ושאר מקומות שהיה בהם אברהם אבינו, ולאן? **"אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אַרְאֶךָּ"** - אל הארץ שאני כבר אראה לך, מה הכוונה? הארץ ששם יתגלה לך אלקות! והקב"ה הבטיח לו **"לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת הָאָרֶץ הַזֹּאת"** - הארץ הזאת תינתן לזרעך, ואז התחיל כל התקרבותו וכו'.

ומתי התגלה באמת השלימות? מעט זמן אח"כ, שכתוב **"וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ"**, והוצרך אברהם אבינו לצאת מארץ ישראל ולרדת למצרים, ועתה הוא הבחין באמת את ההבדל שישנו... דהנה הוא היה בארץ ישראל, אחר שהוא **"תָּקִיל בְּתִקְלָא"** - התבונן והבין להיכן הגיע, וזה נשלם בתכלית השלימות כשהוצרך לרדת למצרים, הוא ראה מי זה פרעה, מי הם המצרים הטמאים - אילו אנשים מגושמים ובעלי עבירה יש שם, ואז הבין מהי ארץ ישראל...

ואז הוא חזר לארץ ישראל, שזהו **"וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ"** וגו' **"וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב"** וגו', **"וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו"**, אומר רש"י: **"מלמד שפרע**

כל הקפותיו"; כשהוא יצא היו לו חובות והיה רעב בארץ וכו', עכשיו כשהוא חזר - הוא פרע את כל הקפותיו, דהיינו שהוא הבין **"איפה אני?... אין לי כבר שום חובות, אין לי שום דבר, אני נמצא במקום של גילוי אלקות - שהקב"ה נמצא כאן, וזהו!"...**

ובלשון הפסוק **"וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב"** יש להתבונן, כי הלשון **"כבד מאד"** לכאו' טעון ביאור, כי כשאדם הוא כבד לפעמים זה דבר שלילי... אבל כאן - אצל אברהם אבינו - זה לשון של **כבוד**, המילה **"כבד"** עולה כמנין שם **הוי"ה** (26), ו**"מאד"** עולה כמנין **"מה"** (45), ענין הכנעה וביטול שזוכין בעיקר בארץ ישראל, וזהו שאברהם אבינו זכה לגילוי של **"כבד מאד"** - להיות דבוק בהקב"ה בהכנעה וביטול, שזה **"מאד"**, והיה לו הכל - **"בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב"**, ועתה: **"וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו"** - **'מלמד שפרע כל הקפותיו'**, ובזה מוהרא"ש היה רגיל להזכיר בשם המפרשים, דהנה כשהוצרך אברהם אבינו לצאת מארץ ישראל, אמרו לו "הנה הגעת, וכבר אתה צריך לברוח?"... אברהם אבינו הוא 'ראש למאמינים', הוא לא שואל שאלות, ואפילו לא התייחס - "וכי אני צריך להסביר ולענות לכל אחד מה אני עושה ולמה אני עושה כך?"... הוא יודע מה שעליו לעשות, ותו לא... אך עכשיו, כשהוא חזר לארץ ישראל, עתה הוא יכול לפרוע כל הקפותיו - היינו שהוא יכול לענות על כל השאלות והתמיהות: **"אתם יודעים עם מה חזרתי עכשיו? עם נכס קדוש! ירדתי וראיתי מה זה חו"ל, מה זו מצרים, מי הוא פרעה, אילו אנשים מגושמים יש שם, והתעוררתי היכן אני זוכה להיות - בארץ ישראל!"...**

כי שם במצרים היו מזוהמים וטמאים מאד, וכדאיתא בתנא דבי אליהו, שלא היתה אומה שטופה בזימה ותועבות רעות כמו המצרים, וכמו שהתורה מספרת, שרצו לקחת את שרה אמנו לפרעה וכו', אבל לא הועיל להם כלום, כי על שרה אמנו נאמר (משלי לא, ל) **"אִשָּׁה יִרְאַת ה' הִיא תִתְהַלָּל"**, ורבי"ז מסביר (ליקו"מ ח"א סי' קסג) שכל העניין של שרה אמנו הוא ענין של תפילה, כי כל מהותה היתה תפילה, ולכן היא נקראת 'שרה' - שנעשתה שרה לאומתה (ברכות יג), שזה ענין של כח הדיבור, שזה היופי שלה, בחי' (בראישת יב, יד) **"וַיִּרְאוּ וגו' כִּי יָפָה הִוא מְאֹד"**, היינו הדביקות להקב"ה,

'**יפה**' אותיות '**פיה**' - שהפה שלה תמיד מדבר אל הקב"ה!

שזוהי הזכות הגדולה של אשה הזוכה לדבר אל הקב"ה, הרי נשים לא מחויבות בהרבה מצוות בתורה, ובפרט בלימוד התורה, אבל ענין של תפילה שייך בודאי גם לנשים, ועי"ז זכתה שרה להגיע לכזאת דרגה עד שהקב"ה אומר לאברהם אבינו (שם כא, יב) "**כֹּל אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלֶיךָ שָׂרָה שְׁמַע בְּקֹלָהּ**", וחכמינו הקדושים אומרים, שאברהם אבינו היה טפל לה בנביאות, היינו ששרה אמנו היתה בדרגה יותר גבוהה בנבואה! כי אם אדם מכניס עצמו כ"כ הרבה בעניין של תפילה - הוא לא מפחד!

ואומר רש"י בפרשתן על הכתוב "**וַיְהִי כְּבוֹא אַבְרָם מִצְרָיְמָה**", מדוע לא כתוב שגם שרה הגיעה עמו? אומר רש"י: **מלמד שהטמין אותה בתיבה**; אבל כשביקשו לבדוק המכס - מיד ביקשו לראות מה יש בתוך התיבה, ואז ראו אותה.

מה הלימוד בזה? הנה בשבוע שעבר היה העניין של '**תיבת נח**', שזה מה שהציל את נח וכל משפחתו, וכן כאן אצל שרה, אברהם אבינו הטמין את שרה **בתיבה** ובזה לימד אותה את העניין של '**תיבה**' - לדבר תמיד אל הקב"ה, לא לפחד! ועתה נכנסים הם למקום מאד מסוכן - אברהם אבינו ידע את זה, אבל הוא הטמין אותה בתיבה, הוא ידע שהוא לא צריך לפחד, היא חזקה מאד מאד בזה!

ואכן כך היה, שהם חשבו לקחתה, והיא אמרה "**קל הכם!**" והם קיבלו בחזרה מכות כה חזקות עד שחשבו שהם הולכים למות, ושלחוה חזרה... כי מי שזוכה להיות דבוק בתפילה - זו השמירה העליונה! זו השמירה של עם ישראל נגד כל אויביהם וכל שונאיהם - שהם חזקים מאד מאד בתפילה!

ומובא במדרש, שזו היתה ההכנה של עם ישראל לצאת ממצרים; מה שאברהם ושרה ירדו עתה למצרים, ורצו לשלוט עליהם המצרים, וניצלו מהם, זה סלל את הדרך לנשמות ישראל שג"כ יזכו להינצל מהם!

ובדברי הרה"ק מרופשיץ זי"ע מובא מדרש, שכאשר היתה שרה בבית פרעה היא קראה את פרשת ציצית; אגב, מדוע אנו אומרים את פרשת ציצית יחד עם ק"ש? פרשיות שמע, והיה אם שמוע, קורין מחמת שכתוב בהן בפירוש "וּבְשָׁכְבְּךָ וּבְקוּמֶךָ", ומדוע נוספה פרשת ציצית? אומרת הגמ' בברכות, כי בפרשת ציצית

מוזכרת יציאת מצרים, ויש מצוה (דברים טז, ג) "לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ" - "ימי חייך, הימים; כל ימי חייך, הלילות' (ברכות יב:), ועל כן בחרו בפרשה זו שבה כתוב "אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לִהְיוֹת לָכֶם לֵאלֹקִים", כדי לקיים מצות זכירת יצי"מ.

נמצא איפוא, שכל הירידה נהפכה לעליה אחת גדולה, וכמו שרבינו מלמד אותנו תמיד, שאם אדם עובר איזה מצב קשה בחיים, והוא לא יודע למה זה קורה לו, והוא חושב לעצמו "אני לא שווה כלום, מה יהיה איתי"... **אם תהיה לו אמונה חזקה והוא יאמין שהירידה היא תכלית העלייה - הכל יתהפך לטובה!**

נשוב לדברי המדרש: שרה אמנו אמרה ק"ש, ואמרה את פרשת ציצית, ואמרה "אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם אֲשֶׁר הוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם" - כי הרי היא עכשיו בארץ מצרים... היא נחטפה ע"י פרעה מלך מצרים, ובמילים "אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם" היא כיוונה לשתי מילים היוצאות מהמילה **"אֱלֹהֵיכֶם" - 'אֵ-לִי הַכֹּחַ!'**... היינו עם הציצית, שהקב"ה יכה אותם! וכששרה אמנו אמרה **"אֵ-לִי הַכֹּחַ"** הם קיבלו כאלו מכות גדולות ונאמנות עד שהבינו שעליהם להוציאה משם כמה שיותר מהר...

וזו היתה ההקדמה לכל עם ישראל, שבעוד כמה דורות ירדו למצרים - שבטי י"ה עם יעקב אבינו, אח"כ תהא גלות מצרים ויוצרכו לצאת, אז עכשיו כבר התחילה היציאה... כל מה שקיבלו המצרים עשר מכות וכו' - שרה אמנו כבר התחילה את זה...

וזהו הלימוד של פרשת השבוע, שהנה הקב"ה אמר לו "לך לך מארצך וגו' אל הארץ אשר אראך", ואכן הגיע לארץ ישראל, ואח"כ הוצרך לירד למצרים - "וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה לָגוּר שָׁם כִּי כָבֵד הָרָעָב בָּאָרֶץ", ואח"כ "וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם הוּא וְאִשְׁתּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לוֹ" וגו', ופה רואים שבאמת הוא קיים את הציווי של **"לך לך"**...

אם מתבוננים בפסוקים אלו זה הפלא ופלא, דהנה כתיב "וַיְהִי רָעָב בָּאָרֶץ וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה" וגו' - הוא הבין שזהו הרצון של הקב"ה, שהוא יצא מהארץ, שיהיה ענין של ירידה, אבל הירידה הזאת היא בדיוק כמו שהיה אח"כ אצל יעקב אבינו, שהקב"ה אמר לו (בראשית מו, ד) "אָנֹכִי **אֵרֵד** עִמְּךָ מִצְרַיְמָה וְאָנֹכִי **אַעַלְךָ** גַּם **עָלֹה**" - יעקב אבינו ג"כ לא רצה לרדת

למצרים, הוא היה בארץ ישראל "ומה אני צריך לרדת לשם?"... אבל חכמינו הקדושים כבר אומרים, שאם יעקב אבינו לא היה יורד מעצמו - היו לוקחים אותו בשלשלאות של ברזל... כי הצדיקים כבר מבינים "אם זה הרצון של הקב"ה - זהו זה"... אבל מה כתיב מיד? הנה כתוב "וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה", אבל אח"כ כתיב "וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם"... וכבר מקוים אצלו **"וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב"**, ומיד כתיב: **"וַיֵּלֶךְ לְמַסָּעָיו"** - שאלת אותי מדוע הוצרכתי 'לברוח' מהארץ? תראה מה עשיתי... אמנם הייתי בחו"ל, אבל תסתכל עם מה חזרתי, חזרתי עם שפע בכפל כפליים... זה נקרא **"פרע הקפותיו"**, היינו שפרע מכל אלו ששאלוהו כל אלו השאלות הנ"ל, עכשיו הנה התירוץ בשבילך...

וכך הוא בכל חיי האדם, אם אדם זוכה לקבל את הכל בשתיקה, והוא לא שואל שאלות, אלא "זה מה שעובר עליי עכשיו; זה המצב שיש לי; למה? אינני יודע... אני לא צריך לשאול, וזהו... אני סומך על אמונה, והקב"ה יודע שכך צריך להיות"... **אם אדם באמת חזק באמונה - סוף כל סוף יראה איך שהכל היה לטובתו**, וכדברי הנביא (ישעיהו יב, א) **"וְאָמַרְתָּ בַּיּוֹם הַהוּא אוֹדְךָ ה' כִּי אָנַפְתָּ בִּי יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי"** - אדם יגיד: **'אוֹדְךָ ה'"** - אני נותן לך תודה, ה', **'כִּי אָנַפְתָּ בִּי'** - 'אנפת' לשון של כעס וחרון-אף; אדם יזכה להגיע לכזה מצב שהוא יגיד **"אוֹדְךָ ה' כִּי אָנַפְתָּ בִּי"**, למה? כי יתקיים אצלו **"יָשֹׁב אַפְּךָ וּתְנַחֲמֵנִי"** - כשהשבת את ה'אף', היינו כשהוא חזר אחורה, וזכיתי לצאת מענין של ה'אף', אזי יתקיים **"וּתְנַחֲמֵנִי"**, שבו מרומז השם של רבינו, כי כל הלימוד של רבינו בנוי ומיוסד על זה, שאדם יחזיק מעמד בדברים שהוא לא מבין אותם על מה ולמה וכו', אבל הוא לא שואל שאלות! הוא יודע שמה שעובר עליו זו זכות הרבים, דהיינו זו הנקודה שלך כפי נשמתך!

זה מה שאברהם אבינו למד מכל ענין הירידה למצרים, את העניין של "לך 'לך'" - אתה הולך עכשיו לא"י, אבל תסתכל **רק** על עצמך! אל תתבלבל מאחרים במאומה, אלא רק תראה מה **עליך** לעשות!

ואברהם אבינו קיים את זה בשלימות בדרכו לארץ ישראל, וכמו שהפסוק אומר **"וַיִּקַּח אַבְרָם אֶת שָׂרַי אִשְׁתּוֹ וְאֶת לוֹט בֶּן אָחִיו וְאֶת כָּל רְכוּשָׁם אֲשֶׁר רָכָשׁוּ וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ**

בְּחָרָן וַיֵּצְאוּ לָלֶכֶת אַרְצָה כְּנַעַן וַיָּבֹאוּ אַרְצָה כְּנָעַן" - 'וְאֶת הַנֶּפֶשׁ אֲשֶׁר עָשׂוּ בְּחָרָן' היינו כל הנשמות שאברהם אבינו ושרה אמנו קירב אל הקדושה, וכלשון רש"י: **'אברהם מגייר את האנשים ושרי מגיירת הנשים'**; ועתה הם מגיעים לא"י יחד עם כולם, כי כמובן הלכו יחד עם אברהם אבינו תמיד, ובכך התחילה כל הקדושה בארץ ישראל, הכל בגלל שאברהם אבינו קיים בשלימות את העניין של "לך **'לך'**" - אני עם העניין שלי, ולא אכפת לי שום דבר!

וכל זה מונח בתוך דברי רבינו בהשמטה שלפני התחלה התורות בליקו"מ ח"ב [וכמו המאמר מגילוי רשב"י שהודפס בח"א - קודם התורות], המתחלת בפסוק (יחזקאל לג, כד): **"אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם"**; רבינו בעצמו לא הדפיס את זה בחייו, אלא רק ר' נתן הדפיס את זה אח"כ, ומאד מעניין שהוא שם את זה בהתחלה; המאמר בתחילת ח"א "גילוי נפלא מסוד גדולת התנא האלקי רשב"י", שרבינו אמרו בדרך לאומן, וסיים **"ועכשיו יש נחל נובע שגם העיר וקדיש מקבל משם"**, מובן מאד מדוע זה בא קודם התורות, כי הרי זה בתור הקדמה לאדם, שידע שהנה הוא נכנס עכשיו אל תוך הלימודים של רבינו, ויבין שזה מגיע מהעולמות הכי גבוהות... אבל לא מובן מדוע ר' נתן שם בתחילת ח"ב את ההשמטה הזאת **"אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם"** - שתהא בתור הקדמה[א]?

אבל זהו הסוד: **כי אדם צריך תמיד ללכת עם הגילוי הזה של "אֶחָד הָיָה אַבְרָהָם" - לא להסתכל על אף-אחד!** רבינו אומר שם: **"שאברהם אבינו עבד את ה' רק ע"י שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם, שסרים מאחרי ה' ומונעים אותו, ולא על אביו ושאר המונעים, רק כאילו הוא אחד בעולם, וזהו "אחד היה אברהם", וכן כל הרוצה לכנוס בעבודת ה', אי אפשר לו לכנוס כי אם הוא לבדו יחידי בעולם, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון אביו ואמו או חותנו ואשתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המעיגים ומסיתים ומונעים אותו מעבודתו יתברך"** - כשרבינו מזכיר 'אביו ואמו או חותנו ואשתו' אין הכוונה שאדם יכול לזרוק מעליו כל אחריותו על בני משפחתו וכו', אלא הוא דואג היטב לכל המשפחה כמו שצריכים, רק כאשר הוא רואה

א. אכן, כתוב שזה **"השמטה"**, אבל למעשה זכה להיות מקומו קודם ליקו"מ ח"ב.

שרוצים **למנוע** אותו מעבודת ה' - הורים, חמיו וחמותו או אשתו, "רוצים למנוע אותי? אני לא מסתכל על זה!"...

כשרבינו רצה לנסוע לארץ ישראל, גם אז היה את העניין הזה של המניעות וכו', אבל רבינו לא הסתכל על שום דבר - אשתו והילדים וכו' ונסע לארץ ישראל, "אני צריך להגיע לארץ ישראל!" ובזה קיים **"אחד היה אברהם"**, וקיים הכתוב בו: **"לך לך מארצך** וגו' **אל הארץ"** - לארץ ישראל!

ואיתא בשבחי הר"ן (סי' ו' בסדר הנסיעה לא"י): "וְכַאֲשֶׁר שָׁמְעָה אִשְׁתּוֹ זֹאת, שָׁלְחָה בְּתָהּ אֵלָיו לִשְׁאֹל אוֹתוֹ אֵיךְ אֶפְשָׁר לוֹ לְהַנִּיחַ אוֹתָם מִי יְפַרְנְסֵם. וְהֵשִׁיב כָּךְ: אַתְּ תִּסְעִי לְמְחֻתָּנֵךְ, אֲחוֹתֵךְ הַגְּדוֹלָה יִקַּח אֶחָד אוֹתָהּ לִהְיוֹת בְּבֵיתוֹ מְשָׁרֶתֶת קְטַנָּה שֶׁקּוֹרִין "נַאיִנְקֶע", אֲחוֹתֵךְ הַקְּטַנָּה יִקַּח אֶחָד אוֹתָהּ לְבֵיתוֹ מִצַּד רַחֲמָנוּת. וְאִמֵּךְ תִּהְיֶה מְשָׁרֶתֶת קֶעחֶירִין [מִטְבָּח], וְכָל מַה שֶּׁבְּבֵיתִי אֶמְכֹּר הַכֹּל עַל הוֹצָאוֹת הַדֶּרֶךְ"; כי היה חזק מאד **"אני צריך להיות בארץ ישראל!"...**

וזה היה אברהם אבינו, איך הוא הגיע באמת לארץ ישראל? כי **"אחד היה אברהם"**, וידע היטב **"הקב"ה אמר לי "לך 'לך'" - אני צריך למצוא את הנקודה שלי!"** ובדרכו אל הארץ **"תקיל בתיקלא"** - הוא חושב ומתבונן תמיד **"היכן אני? האם אני מתקרב אל הקדושה? אני מרגיש במקום הזה יותר קדושה?"** עד שזכה להגיע לארץ ישראל...

וכשאדם חזק בלימוד הזה - הוא לא מתבלבל מאף-אחד! ואדרבה, כשיש לאדם רצון אמיתי, מתקיים אצלו (משלי טז, ז) **"בִּרְצוֹת ה' דַּרְכֵי אִישׁ גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"**, ואיתא במדרש (ב"ר נד, א) **'אויביו'** זו אשתו [ועוד כמה מיני פירושים על זה]; כלומר, מה שאתה חושב שזה 'מניעה', ואשתך מעכבת אותך ושונאת לזה וכו', זה לא נכון כלל! אלא מאי? מחמת שלפני כן עדיין לא שמת מגמתך לדביקות הקב"ה - אזי מתקיים "אעשה לו עזר **'כנגדו'**" - אתה מקבל "כנגדו" מכות... אבל מיד כשאתה מחליט ויודע "כל הרצון שלי הוא רק להיות דבוק בהקב"ה, ואני מאמין שאם אהיה דבוק בהקב"ה - אזכה להעלות את כל הבית שלי להקב"ה! האשה, הילדים, כולם יהיו דבוקים בהקב"ה!" אזי דיקא אלו המניעות יבואו אל המקום הנכון...

כי כאמור, כשרבינו מזכיר אי-שימת לב על מונעיו - אביו, אמו, חמיו, אשתו, אין הכוונה שאדם מפקיר את הכל ולא אכפת לו, אלא מדובר כשישנה **מניעה**, רוצים **למנעו** מלעשות איזהו דבר דבקדושה, בזה אדם צריך **להיות חזק**, כי אם אדם מונע אותך זה מחמת שהוא איננו מבין ויודע מהי כוונתך הקדושה, אבל אם הכוונה שלך היא לשם שמים - להידבק בהקב"ה, סוף כל סוף **"גַּם אוֹיְבָיו יַשְׁלֵם אִתּוֹ"**, כי בעצם זהו הרצון של כל אחד...

ואת הלימוד הזה אדם צריך לקבל בנפשו היטב: "לך **'לך'**", ויראה ללמד זאת גם לאחרים, שזה מה שהצדיקים מלמדים אותנו, שיש לנו את הכח הבלעדי הזה: **"זה שייך רק אליי! א"כ איך אפשר שהשני ימנע אותי מזה?!"...** אותו אחד שמנסה למנוע אותך הוא בכלל לא יודע ומבין מה עליך לעשות... ואדם צריך להגיע להכרה זו: **כל אחד יש לו את העניין שלו!** וכמו במעשה הנ"ל עם אבא אומנא, שאביי ורבא הבינו שיש להם את הנקודה שלהם, ולאבא אומנא את הנקודה שלו, ואף שחלשה דעתם - הבינו זאת, **והשאירו לימוד לדורות שלא מקנאים באחרים!** ואפילו שהוא רופא ושומע בכל יום כרוז מן השמים - "זה יפה... ברוך ה'... אשריך שזכית לזה! אבל שיהיה לי חלישות הדעת מזה ח"ו?... אתה זכית לזה - כל הכבוד לך, אדרבה! **עכשיו אתחזק יותר בנקודה שלי!** ואם אני זוכה לשמוע זאת פעם בשבוע - יפה מאד, או רק פעם בשנה - יפה מאד, ואם עדיין מאיזו סיבה לא זוכה כלל לשמוע זאת - כך הוא רצון הקב"ה"... וכך האדם תמיד מרוצה עם מה שיש לו! זה הלימוד של "לך **'לך'**"!

וזהו לימוד שכולל את ענייני חיי האדם, בכל מצבי החיים, הוא תמיד יודע: **"זה העניין שלי! למה שאני אקנא באחר? לכל אחד העניין שלו, ואני מסתכל אך ורק על הנקודה שלי, ואני מחיה את עצמי עם הנקודה שלי!"...**

וכאמור, היום הוא ההילולא של הרה"ק ר' נחום מטשערנאביל זי"ע [בעל "מאור עיניים"], ומסופר עליו שהוא היה פעמיים אצל הבעש"ט הקדוש, ונחשב מתלמידי הבעש"ט. אחר הסתלקות הבעש"ט הוא התקרב להמגיד, ואחר הסתלקות המגיד הוא היה בעצמו מנהיג עדה.

באחת משתי הפעמים שהיה אצל הבעש"ט, הוא ראה שהבעש"ט

הקדוש מכין את עצמו לאיזו נסיעה; כידוע, הבעש"ט הקדוש היה מרבה בנסיעות, היה לו בעל עגלה 'אלכסי', והיה אומר לו "תרתום את העגלה והסוסים, ואנחנו נוסעים"... ואף לפעמים היה מורה שלא לכוון את הסוסים בנסיעה, אלא לשחרר אותם שילכו להיכן שילכו, וכבר יגיעו אל היעד...

והנה, כשרואה המגיד ר' נחום מטשערנאביל שהבעש"ט מכין עצמו לנסיעה, נכנס בו חשק גדול שהבעש"ט הקדוש יקח אותו ג"כ עמו אל הנסיעה [הוא לא דוחף עצמו ללא רשות, ועל כן המתין והשתוקק שהבעש"ט ירשה לו לבוא]. הבעש"ט ראה שהוא מסתובב וממתין שיזמינו אל הנסיעה, ופנה ואמר לר' נחום: **"אם תתרץ לי את השאלה שיש לי - תוכל לבוא עימי אל הנסיעה"...** המשיך ואמר הבעש"ט הקדוש: **"תסביר לי בבקשה את ההבדל בין 'תיקון רחל' ל'תיקון לאה' שיש ב'תיקון חצות'"...**

וכידוע למי שאומר תיקון חצות, שתיקון חצות נחלק לב' חלקים - החלק הראשון נקרא 'תיקון רחל', שאותו אומרים בימים רגילין שבהם אומרים תחנון, שבתחילתו אומרים וידוי, ואז אומרים המזמורים "על נהרות בבל" ו"מזמור לאסף", ופרק אחד ממגילת איכה, וכל זה הוא ענין של בכיה והשתוקקות על בנין ביהמ"ק, זה מה שמוזכר שם בעיקר (אח"כ התקינו הצדיקים כמה קינות - האלשיך הקדוש, ר' חיים מארם צובה וכו', כמודפס בסידורים, וכל זה נכלל ב'תיקון רחל' שאומרים בימים של תחנון), והחלק השני נקרא 'תיקון לאה', שהוא כמה מזמורים - "לדוד מזמור", "כאיל תערוג", "אודה ה'" וכו', ואת זה אומרים תמיד (ולפי דברי האריז"ל גם בשבת אומרים 'תיקון לאה').

ענה ואמר ר' נחום להבעש"ט הקדוש: **"מה שפעלה לאה בבכייתה"** - וכמו שכתוב (בראשית כט, יז) "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת", מרוב הבכיה שבכתה שלא תיפול לגורלו של עשו, **"רחל אמנו פעלה זאת בשמחתה והתחזקותה"** - שזה המשך של "וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת": "וְרָחֵל הָיְתָה יְפַת תֹּאַר וְיפַת מַרְאֶה", וההסבר בזה כפי המובא בספרים הקדושים, שזה ענין של **הארת פנים** - שמחה והתחזקות, שהיה אצל רחל במיוחד, וכמו שידוע איזו מסירות נפש היתה לה, וכשהיא חששה שתהא לאחותה איזה ענין של ביזיון מהחתונה עם יעקב אבינו -

שבאמת היה אמור להתחתן עמה, עם רחל, אבל אביה לבן הכניס את לאה, והיא מסרה לה את הסימנים, שזוהי מסירות נפש במדרגה הכי גבוהה! וסבלה הכל בשקט ובצניעות...

ואכן גם היא פעלה שלא תיפול לגורל עשו [היא חששה מאד, בפרט כי לא היו לה ילדים בהתחלה, שלא יגרשה יעקב אבינו מחמת זה, ועשו יקח אותה (מזכירים את זה באחד מהפיוטים שאומרים בר"ה, ומובא בתוס' וברש"י)], אך במה פעלה זאת? אמר ר' נחום מטשערנאביל: **"מה שפעלה לאה עם בכיות ודמעות להקב"ה - 'וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת', פעלה רחל עם שמחתה"...**

הבעש"ט מאד מאד נהנה מן התשובה, והורה לר' נחום שיצטרף לנסיעתו...

וצדיקים אמרו, שלא בחינם יום ההילולא של שניהם - רחל אמנו, ור' נחום מטשערנאביל - הוא באותו היום, כי מובן שישנו קשר בין שניהם, ולכן שאלו הבעש"ט את השאלה הנ"ל, אע"פ שהיה הכל גלוי וידוע לפניו, אבל הוא בדווקא שאלו על ההבדל בין תיקון רחל לתיקון לאה, והוא אמר את זה הנ"ל והבעש"ט מאד נהנה.

מה הלימוד שיוצא מזה? ומה זה שייך אלינו?

כאמור, הפסוק אומר **"וְעֵינֵי לֵאָה רַכּוֹת"** מרוב בכייתה שמא תיפול לגורלו של עשו, והוא לימוד לאדם, שאם הוא מפחד מאיזו גזירה ח"ו, כמובן צריכים להתעורר מאד בתשובה, לבכות להקב"ה, ולהמתיק את הדינים, אבל יחד עם זאת יש גם ענין של התחזקות, זאת אומרת שאם יש משהו שאדם צריך להתפלל עליו יראה שבאותו זמן זה יהיה עם אמונה חזקה ותקיפה - **"יש לי אמונה וביטחון שהקב"ה יעזור לי!"...**

זה לא אמור להביא את האדם למצב שהוא לא יתפלל ח"ו, ויחשוב "אני בסדר" וכו', אלא אדרבה, יראה לחזק עצמו תמיד, שזה היה העניין של רחל אמנו - הסברת פנים ושמחה, והיתה כ"כ חזקה בזה מאד, ובוודאי שגם היא התפללה את אותן התפילות כמו לאה, אבל יש הבדל בתפילות: **"איך אדם מתפלל"**, ושתיהן בוודאי פעלו ישועה, כי הקב"ה שומע תפילה כל פה - כל מילה שאדם מוציא מפיו [**ובפרט תפילת הנשים, שמאד מאד חשובה למעלה!**], אבל תלוי מהי הגישה של התפילה, שאכן חשוב מאד הענין של 'לב נשבר', אבל

צריכים לשים לב שלא תהא התפילה מתוך ענין של יאוש ח"ו, **זה אסור להיות!**

ואדם צריך להתחזק מאד עם כל הכוחות שלו להמשיך להתפלל; זה לא שאדם אומר "הכל יהיה בסדר, אני לא מפחד"... כי באמת (משלי כח, יד) "אַשְׁרֵי אָדָם מְפַחֵד תָּמִיד", **אבל הגישה שלו היא עם אמונה וביטחון!** המעלה הזאת היא מאד מאד גבוהה...

ומאד מעניין, ש'תיקון רחל' אומרים רק בימים שיש בהם תחנון, כי זה תפילות על חורבן ביהמ"ק, ויש יותר ענין של בכיה על ביהמ"ק וכו', ומזכירין אז (ירמיהו לא, יד) "רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ" וכו', מאידך - 'תיקון לאה' שאומרים אפי' בשבתות וימים טובים, שהם מזמורים שנסובים על ענייני שמחה, ולכאורה יפלא, הרי לפי הנ"ל דוקא לאה זה ענין של בכיה, ורחל זה ענין של שמחה והתחזקות, א"כ מדוע כאן זה להפך?

אך זהו כל הסוד, שרחל אמנו פעלה עם שמחתה ואמונתה את אותו הדבר בדיוק כמו ענין של בכיה, וכשיש לאדם את הכח הזה הוא יכול להגיד את כל אלו הקינות והמזמורים וכו' ולא בתור יאוש ח"ו, כי אם יש לאדם את ההקדמה הזאת הוא יודע שיש לו כח לפעול, והוא מאמין ומכיר בכוחותיו!

שזהו ענין **"לך לך"**, שאדם הולך אל הנקודה שלו, והוא לא מסתכל ולא מפחד מהשני, ו**"אני יודע שיש בכוחי עכשיו להמתיק את הגזירה - להמתיק את הדינים"...** ואם יש אצלה חשש ח"ו שתיפול לגורלו של עשו - היא עושה את זה עם תפילה והתחזקות של אמונה וביטחון!

זו היתה העבודה של רחל אמנו, וממשיכה בעבודתה הקדושה - **"רָחֵל מְבַכָּה עַל בָּנֶיהָ מֵאֲנָה לְהִנָּחֵם עַל בָּנֶיהָ"**; היא ממשיכה בכל הדורות להתפלל ולפעול בשבילנו את כל הישועות, ואיך היא פועלת? כמו שאמר המגיד מטשערנאביל זי"ע: **"עם שמחתה והתחזקותה"**; אחר כל מה שעם ישראל סבלו במשך הדורות, יש לה את הניחום שהקב"ה אמר לה: **"מִנְעִי קוֹלֵךְ מִבֶּכִי וְעֵינַיִךְ מִדְּמָעָה"**, כי סוף כל סוף **"וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם"**; היא קיבלה את הנחמה האמיתית הזאת, ודייקא מחמת שתפילותיה היו עם האמונה החזקה הזאת, ואכן "אני יודעת שיש פה גזירה", אבל היא לא מאבדת את העשתונות, **היא יודעת שיהיה פה ישועה!**

ולכן, כשאנחנו אומרים את ה'תיקון רחל' זו התחזקות עצומה, שדווקא בימים שאומרים תחנון, אז אנחנו מהפכים את כל הצער - שזה ענין של בכיה ואבלות על החורבן, מהפכים את זה לאמונה וביטחון! הקב"ה אומר לרחל אמנו **"וְיֵשׁ תִּקְוָה לְאַחֲרִיתֵךְ"** - סוף כל סוף בוודאי תהא ישועה, **כפי שנשמות ישראל יתחזקו באמונה - יקבלו את הנחמה האמיתית הזאת של "וְשָׁבוּ בָנִים לִגְבוּלָם" - כולם יחזרו לחיים ולשלום!**

וזה הקשר וההמשך של עניינים אלו, אם אדם משריש בתוך עצמו את הנקודה של **"לֵךְ לְךָ"** - הוא לא מתבלבל מאף-אחד! ורחל אמנו קיימה זאת בשלימות, כי בקל היתה יכולה לומר "הרי יעקב אבינו הגיע לכאן כדי להתחתן איתי, ומה פתאום לאה נכנסת?"... והיא היתה יכולה לעשות 'מהפכה' וכו', אבל אדם יכול להגיע לכזאת דרגה של ביטול כה גדול, וחכמינו הקדושים קוראים לזה 'צניעות', שהיא שתקה וקיבלה את זה, וידעה שפה יתקיים ג"כ הלימוד של "ירידה לצורך עליה" - נראה עכשיו שיש ענין של 'ירידה', והיא כסובלת מכך, שישנם ביזיונות עצומים וכו', אבל היא יותר שגם זה יתהפך לטובה! וכמו כאן בפרשה: **"וַיֵּרֶד אַבְרָם מִצְרַיְמָה"**, אבל אח"כ: **"וַיַּעַל אַבְרָם מִמִּצְרַיִם וגו' וְאַבְרָם כָּבֵד מְאֹד בַּמִּקְנֶה בַּכֶּסֶף וּבַזָּהָב"**.

וכך הוא בכל חיי האדם, עובר עליו משבר וכדו', ועתה בוחנים אותך: מה אתה עושה? אדם יכול להתלונן ולומר "קיוויתי שיהיה כך וכך ולא הולך לי, זה סימן שלא צריכים אותי, לא צריכים את התפילות שלי" וכו', אם ח"ו אדם יגיד כך - הוא איבד את כל המכוון... כי עליו לדעת שהניסיון בא **רק** להרים, **ניסיון** מלשון (ישעיהו סב, י) **"הָרִימוּ נֵס"**, ועליו להחזיק מעמד ולא לאבד העשתונות ולהמשיך להתפלל! וגם להוריד דמעות - אין זה חיסרון, אדרבה הרי כאמור, כתיב **"וְעֵינִי לֵאָה רַכּוֹת"**, אבל העיקר שזה יהיה מתוך שמחה, וכמו שאמר רבינו (ליקו"מ ח"א סי' קעה) שתכלית הבכיה כשהיא מתוך שמחה, בבחינת (תהלים פט) "ב'שמך י'גילון כ'ל ה'יום" ר"ת 'בכיה', כי דמעות מאד מאד חשובות למעלה, וכמאמרם ז"ל (ב"מ נט.): אע"פ ששערי תפילה ננעלו, שערי דמעות לא ננעלו; **כשאשה מורידה דמעות בתפילתה - זה הדבר הכי גבוה!** אבל לא דמעות מחמת יאוש, צער ועגמות נפש, אלא דמעות מתוך השתוקקות: **"אתה**

יודע, רבש"ע, שזה מה שאני רוצה! אני רוצה לקיים את רצונך! להגיע אל הרצון שלך! ואם זה המצב עכשיו - אני מודה לך, ומבקש שיומתקו העניינים, שיתהפך הכל לטובה!" והבכיה הזאת היא מתוך שמחה, אזי אז אדם יכול לפעול בכפל כפליים, כי זה מורה על גודל בטחונו ואמונתנו בהקב"ה, שהוא לא מפחד, ואז כל החיים שלו מתהפכים לחיים שמחים ומאושים!

זה הלימוד של **"לך - 'לך'"**, שאדם הולך אל הנקודה שלו, והוא לא מתבלבל מאף-אחד, מסתכל מה הקב"ה רוצה ממנו; הקב"ה אמר לאברהם אבינו ללכת לא"י - הוא מיד מקיים זאת, ומגיע אל הארץ, מחייה את עצמו, ואם עתה הוא צריך לצאת - הוא יודע שזהו הרצון של הקב"ה, ולכן הוא יוצא, והוא יודע שיש לו את ה**"אִשָּׁה יִרְאַת ה'"**, והיא טמונה בתיבה, דהיינו שאדם זוכה להיות תמיד קשור אל ה**'תיבה'**, לא משנה להיכן הוא מגיע ובאיזה מקום הוא נמצא!

שזה ההמשך של פרשת נח לפרשת השבוע, שיש את תיבת נח, ועשרה דורות מנח עד אברהם, והתגלה אז חשיבות התיבה הקדושה, שזה כל הקיום של עם ישראל, ואיך שזה סוף כל סוף הציל את שרה אמנו; הם פתחו את התיבה במכס כדי לראות מה מעבירים בה, ומה שהם חשבו לעשות - נהפך לרעתם, וכמו בפורים - "פּוּר הָמָן נֶהְפַּךְ לְפוּרֵנוּ", הם חשבו לשלוט ולבסוף קיבלו מכות, ועמ"י חזרו לשלוט, וזו היתה ההכנה ליציאת מצרים שאנו חוגגים עד היום הזה, שזו ההכנה למשיח צדקנו...

הקב"ה יעזור לנו שנזכה להתחזק מאד לקחת לימודים אמיתיים **'למעשה'** - לעובדא ולמעשה! לא סיפורים שונים וכו' אלא "לך **'לך'**" - שכל אחד יסתכל על הנקודה שלו! **"אין לאף-אחד את התפקיד והיעד הזה אלא רק לי, ואני צריך להוציא את זה מן הכח אל הפועל ולא להסתכל על אף-אחד, אלא רק להמשיך ככה!"** ולהחיות אנשים, לשמח אנשים - "בוא נעבוד את הקב"ה ביחד", ולא להתבלבל מאף-אחד, ובכח זה כל אחד יגיע באמת לשלימות שלו, ועמ"י יגאלו מכל צרותיהם ומכל אויביהם, ובקרוב יבוא משיח צדקנו, ונזכה לגאולה שלימה!

זכות הדפסת והפצת הגיליון

לע"נ האישה הכשרה הצדקת
מרת חינקא חיה באבא בת רבי אברהם דוב ע"ה, ולע"נ הרה"ח ר' בנימין ביניש בן ר' יחזקאל שרגא ז"ל

להצלחת בנימין בן אהרן נ"י וכל משפחתו, ולהצלחת ליאור אורי בן אלישבע נ"י וכל משפחתו, וכל התורמים והעוסקים במלאכת הקודש שיחיו.

ולרפואתם המהירה של
נתן יחזקאל שרגא בן חינקא חיה באבא נ"י
הילד ישי בן סילקא יעל נ"י
ולרפואת צוריאל בן סגולה סיגלית נ"י
נעמי מרים בת חוה תחי'
סילקא יעל בת אביבה תחי'

ולע"נ ר' שלמה חנוך חרש ז"ל בן ר' ישראל משה, האשה ליאת שרה בת מרדכי ע"ה, ר' יעקב דוד בן אברהם ז"ל, מרת איטה בת הירש, האישה הכשרה מרת חנה בילא בת ברוך ע"ה. ולעילוי נשמת הדסה שולמית בת יצחק מנחם שיבלט"א. לע"נ אליעזר שלמה ז"ל בן בנימין שיבלחט"א. לע"נ אהרן בן שלמה ז"ל. והילד יהונתן ז"ל בן אושרה דינה תחי'. ולע"נ מיכל רונית ע"ה בת שרה ויצחק.

וכן לעילוי נשמת האשה הכשרה מרת **סיון בת אליהו** ע"ה
[נדבת בנה נחמן נתן נ"י]

***

ניתן לקבל מידי שבוע במייל את הגליון "אשי ישראל" בכתובת
3070817gm@gmail.com
להצטרפות לרשימה התפוצה

***

לתרומת עבור הגיליון - לרפואה, הצלחה וכדו', ניתן לפנות לטלפון: 052-7691732

***

כנסו לאתר 'ברסלב שלי' breslevsheli.co.il